

Salgın Yönetilemiyor, Önlenebilir Ölümleri Engellemeyenler İstifa Etsin

Salgın yönetilemiyor! Yeni vaka sayıları hızla artıyor. Emekçiler, işçiler, işsizler, dar gelirliler, esnaf, küçük zanaatkar ve çiftçiler hastalanmaya ve ölmeye devam ediyor! Sağlık emekçileri tükeniyor, hayatını kaybediyor! Ne yazık ki sosyal cinayet olarak adlandırılan bu tabloda en fazla emekçiler hastalanıp ölüyor ve sağlık emekçileri de ilk sırada geliyor. Pandeminin başından bu yana Türkiye’de 391 sağlık emekçisi COVID-19 nedeniyle yaşamını yitirdi.

Dünyada toplam vaka sayısı 126 milyonu aşarken COVID-19 nedeniyle hayatını kaybedenlerin sayısı da 2 milyon 800 bine dayandı. Bulaş tehdidi olan aktif hasta sayısında da yükseliş devam ediyor, 21 milyonu geçen aktif hasta sayısı pandeminin daha da büyüyeceğini gösteriyor.

Salgın kontrol altına alınamıyor. Yeni vaka, ağır hasta, aktif hasta ve can kaybı artıyor. Günlük vaka bildiriminde Türkiye 28 bin 731 yeni vaka ile Brezilya, ABD, Hindistan, Fransa ve Polonya’nın ardından altıncı sırada. Ülkemizde toplam vaka sayısı 3 milyonun üzerine çıkarken, toplam can kaybı 30 bini aştı. COVID-19 nedeniyle bir gün içinde hayatını kaybedenlerin sayısı 157’ye ulaştı. Günlük test sayısı binde 2’lik bir orana yeni yükselirken, bu testlerin kontrolleri de içerip içermediğini hâlâ bilmiyoruz. Özellikle son günlerde; vaka artış oranı, test artış oranının iki katından fazla.

Türkiye’de aktif hasta sayısı ayrı olarak bildirilmese de tablodaki verilerden yola çıkarak baktığımızda ciddi yükseliş devam ediyor. Dün aktif hasta sayısı 188 bin 565 kişiye yükseldi. Aktif hasta sayısındaki bu ciddi yükseliş, bulaş tehdidinin daha da artacağını gösteriyor. Ağır hasta sayımız ise bin 790 kişiye yükseldi. Aktif vakanın yükselmesi ile %1’e kadar düşen ağır hasta oranı hâlâ dünya ortalamasının (%0,4) neredeyse iki buçuk katıdır.

Türk Eczacıları Birliği, Eczacı İsmail Durmuş’un COVID-19’dan hayatını kaybetmesi üzerine ailesinin yaptığı başvurunun Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından reddedilmesi ile ilgili olarak yeniden COVID-19’un koşulsuz meslek hastalığı sayılması gerektiğini açıkladı. Türk Tabipleri Birliği’nin uzun süredir COVID-19’un doğrudan meslek hastalığı kabul edilmesi için yasal düzenleme talebi ne kadar haklı olduğunu bir kez daha gösterdi.

Koronavirüsü vakalarına ilişkin son sayılara göre, risk haritasında 39 il kırmızıya dönerken, tek mavi, düşük riskli il olarak Şırnak kaldı. Vaka oranında 100 binde 509 ile Samsun en yüksek riskli il olarak karşımıza çıkıyor. Sağlık Bakanlığı illerdeki 100 bin kişide haftalık vaka sayısı ortalamasına göre, bir hafta önce 25 olan kırmızı il sayısı 39’a yükseldi. 70 ilde vaka sayısı artarken 11 ilde azaldı.

İstanbul'da 100 binde 60 olan vaka sayısı önce 178'e, son olarak ise 251'e çıktı. Ankara 100 binde 68'den 107'ye, İzmir de 100 binde 78'den 111'e yükseldi.

Kısa sürede bu kadar vaka artışı Avrupa'da olduğu gibi ülkemizin de bir tsunami ile karşı karşıya olduğunu gösteriyor. Bu tırmanış eğilimi devam ederken daha ciddi önlemlere ihtiyacımız var.

Ülkemizde İngiltere, Afrika, Brezilya mutanti gibi tanımlanmış mutantlar bildiriliyor ancak bölge ve şehirlere göre hangisinde sıklık ne kadar bilgi verilmiyor. Şu anki verilere göre toplumun yüzde kaçını endişe verici varyantlar ile enfekte bildirmiyoruz. Varyant virüsler konusunda yeterli çalışma yapıldığının delilini göremiyoruz. Ülkemize ait adı konmamış mutasyonlar olabileceği de düşünülmesi ve araştırılmaları buna ilişkin bir veri de paylaşılmıyor. Bunun için en kısa zamanda varyant virüs tespitleri için laboratuvar çalışması yapmak gereklidir. Virüs yayılımı şu an hem mutasyona uğraması ve hem de aşı oranlarımızın düşük olması nedeniyle çok daha bulaştırıcı ve yeni mutasyonların ortaya çıkmasına da zemin hazırlar niteliktedir. COVID-19'un bulaştırıcılığı daha fazla artarken kontrolsüz bir normalleşmede ısrar bizi yeni felaketlere sürüklüyor. Sağlık çalışanları ve sağlık sistemi şu an ciddi bir dalgayı kaldıramayacak durumdadır. Sistemin en az 100 bin yeni hekim, hemşire, teknisyen gibi sağlık personeline ihtiyacı vardır. Sağlık Bakanlığı en kısa sürede yeni bir dalgaya karşı sağlık personeli açığını kapatmalı, KHK'ler ile hukuku hiçe sayarak sağlık alanından uzaklaştırdığı sağlık çalışanlarının hızla geri dönüşü sağlanmalıdır.

Aşılanma oranı ve hızı çok düşük seyrediyor. Şimdiye kadar 14 milyon aşı yapıldı: Bunun 8 milyon dozu ilk aşı, ikinci aşı dozu ise 6 milyona ulaşmadı. Henüz iki doz aşı yapılmış insanlarımızın oranı %7 düzeyindedir. Geçtiğimiz haftalarda aşı tedariki ile ilgili sorun yaşandığı sahada çalışan meslektaşlarımızdan gelen bilgiler arasındaydı. Randevu sayısının altında aşı ile sağlık çalışanları aşılanmak üzere gelenleri geri çevirmek zorunda kaldılar. Sağlık Bakanlığı her zaman olduğu gibi sağlık çalışanı ile hastayı karşı karşıya getirip aradan çekildi. Aşı ile ilgili en kısa zamanda ne kadar doz ne zaman aşı tedariki yapılacağı açıklanmalı ve planlamalar konusunda tüm sağlık çalışanları bilgilendirilmelidir.

TTB olarak en kısa zamanda yüz yüze eğitime geçilmesi için gerekli şartların oluşması gerekir diye belirtmiştik. Ancak bugüne kadar bu şartlar da sağlanmamıştır. Okullarda fiziki şartların düzeltilmesi ve öğretmenlere hızla aşı yapılmasından sonra yüz yüze eğitime geçilmesi mutlak gereklidir.

Avrupa'daki yükselişe karşı tüm Avrupa ülkeleri birçok yeni önlem alırken bizim normalleşmeye çalışmamız anormal bir durumdur. Sağlık Bakanlığı çok acil olarak yeni ekonomik ve sosyal tedbir paketleri oluşturmalı, siyaset ve ekonomi insan yaşamı ve bilimin önüne geçmemelidir.

TTB olarak önerilerimiz:

- Ekonomik ve sosyal tedbir paketleri ile ekonomik sıkıntı içinde olan yurttaşlarımızın desteklenmesi sağlanmalıdır.
- Başta yoksul halk kesimleri olmak üzere halka parasız ve nitelikli maske dağıtılmalı, su ve hijyen ürünleri ücretsiz sağlanmalıdır.
- Geçen bir yıllık süreçte saklanan vaka sayıları başta olmak üzere ölüm sayıları açıklanmalı, aşı ile ilgili süreçler toplum ile şeffaf bir biçimde paylaşılmalı, risk haritalarının hangi kriterlere göre yapıldığı kamuoyuna açıklanarak pandemiye karşı yürütülen mücadelede şeffaf olunmalıdır.
- Gelinen aşamada Bilim Kurulu'nun aldığı kararlar açıklanmalı, alınan kararlar iktidar tarafından uygulanmıyorsa, Bilim Kurulu üyeleri yönetilemeyen pandemi mücadelesine ortak olmamalıdır. Sağlık Bakanlığı başarısız olduğunu kabul etmeli, tüm sorumlular istifa etmeli, antidemokratik salgın yönetimine son verilerek başta sağlık örgütleri olmak üzere toplum katılımı önemsenerek dayanışma içerisinde bir mücadele stratejisine geçilmelidir.
- Aşıda patentin kaldırılmasına yönelik uluslararası alanda çaba yürütülmelidir.
- Öğretmenlere, toplu yaşam alanlarında bulunan ve çalışma zorunluluğu olanlar için hızlı bir aşı programına geçilmelidir.
- Başta temaslılar olmak üzere yaygın test yapılmalı, özellikle iş yerlerinde filyasyon çalışmalarına devam edilmelidir.
- SARS-CoV-2 virüs varyantlarıyla enfeksiyon oranlarının ne olduğu, SARS-CoV-2 virüs varyantlarının hangi laboratuvarlarda ve hangi testle değerlendirildiği, endişe verici varyantların illere göre dağılımı açıklanmalıdır. Varyant suşlarla ilgili laboratuvar çalışmaları artırılmalı, salgın yönetiminde virüs varyantları göz ardı edilmemelidir.
- İllerde çok yoğun olan caddelerde hareketlilik azaltılmalıdır.
- İnsanlar arasında kapalı ortamlarda toplu temaslar kısıtlanmalıdır.
- Son haritalamaya göre 100 bin kişide yeni vaka sayısının 100'ü aştığı bölgelerde, iller arası seyahat sınırlamalarına gidilmelidir.
- COVID-19 illiyet bağı aranmaksızın sağlık çalışanları için meslek hastalığı kabul edilmelidir.
- Sağlık çalışanların çalışma koşulları ile ilgili gerekli düzenlemeler yapılmalı, adaletli ve emekliliğe yansıyan ücret sağlanmalıdır. KHK'li başta olmak üzere yeterli sağlık çalışanı atanması yapılmalıdır.

Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi